Signaleringsrapportage Maatschappelijke Zorg Flevoland

Signaleringsrapportage Maatschappelijke Zorg
GGD Flevoland
2025

Maatschappelijke Signalering Flevoland 2025

In Flevoland is de GGD al decennia het centrale meldpunt voor inwoners, politie en zorg voor vragen over de zorg en ondersteuning van kwetsbare inwoners. Vragen over onbegrepen gedrag, het ontbreken van passende zorg of over passende voorzieningen komen binnen bij het Meldpunt Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). Achter dat meldpunt staat een reeks aan verschillende specialisten klaar die onder andere contact leggen met extreme zorgmijders of complexe samenwerking tussen zorg, politie, sociaal domein en onderwijs realiseren.

Door deze taken heeft GGD Flevoland een uniek beeld van de maatschappelijke ontwikkelingen rond kwetsbare inwoners. In deze rapportage geven we jaarlijks een beeld van de belangrijkste ontwikkelingen. In eerdere rapportages signaleerde de GGD dat de keten voor zorg en ondersteuning aan kwetsbare inwoners vastloopt. De problematiek escaleert steeds vaker, wat sinds 2014 leidt tot een groeiend aantal meldingen. Tegelijkertijd zijn steeds minder passende huizen, opvang- en behandelplekken en ondersteuners beschikbaar, wat weer leidt tot verdere escalatie.

De keten loopt verder vast

In 2025 is dat algemene beeld niet verbeterd. Voor Vangnet & Advies, de toegang tot bemoeizorg en zorgcoördinatie voor de meest kwetsbare inwoners, is het aantal in behandeling genomen meldingen per 10.000 inwoners gestegen van 14 in 2014 naar 40 in 2025. In totaal ontvingen we bijna 2500 meldingen. Een grote factor is het tekort aan passende woonruimte en de overbelasting van de maatschappelijke opvang. In Flevoland zijn in het afgelopen jaar naar onze schatting minstens 1000 dak- en thuislozen en zijn in het afgelopen jaar 716 Flevolanders uit detentie gekomen. Tegelijkertijd is de capaciteit van de maatschappelijke opvang volstrekt ontoereikend, is de doorstroom naar reguliere huurwoningen nagenoeg nihil en ligt er een grote opgave voor het realiseren van woon/zorgplekken.[1] Het urgentie- en huisvestingsbeleid biedt voor kwetsbare inwoners nauwelijks een reële oplossing. Voor iedere doelgroep en iedere gemeente gelden verschillende voorwaarden en toegangsprocessen, waardoor de drempel voor uitstroom uit opvang of beschermd wonen steeds hoger ligt.[2]

De meldingen voor Vangnet & Advies bij het meldpunt OGGZ zijn in 2025 met 23% gestegen, dat is meer dan in voorgaande jaren. Het grootste aandeel in die groei zit in meldingen van situaties waarbij de reguliere ondersteuning niet in staat is om de juiste zorg te realiseren. Net als die reguliere ondersteuners lopen wij er ook tegenaan dat het steeds ingewikkelder wordt om passende combinaties van wonen en zorg te vinden. Dat is al een probleem voor mensen die goed voor zichzelf kunnen zorgen, maar helemaal voor kwetsbare inwoners die daar moeite mee hebben én een complexere vraag hebben.

[1][2] *Huisvestingsopgave in de ggz: complex, urgent maar oplosbaar, Companen Regio Flevoland, Nienke Boesveldt*

Dit jaar zagen we in meerdere landelijke rapporten van onder andere het SCP, de gezamenlijke inspecties en het ministerie van VWS bevestigd dat het huidige aanbod in het sociaal domein en zorg slecht toegankelijk is voor de kwetsbaarste, niet zelfredzame inwoners.[3] Zelfredzaamheid lijkt een toegangsvoorwaarde geworden in plaats van het gewenste eindresultaat. De problemen van mensen die niet aan die voorwaarde voldoen blijven daardoor groeien en velen komen uiteindelijk bij ons meldpunt uit.

Grafiek 1: In- en uitstroom uit de Maatschappelijke Opvang (MO) per jaar

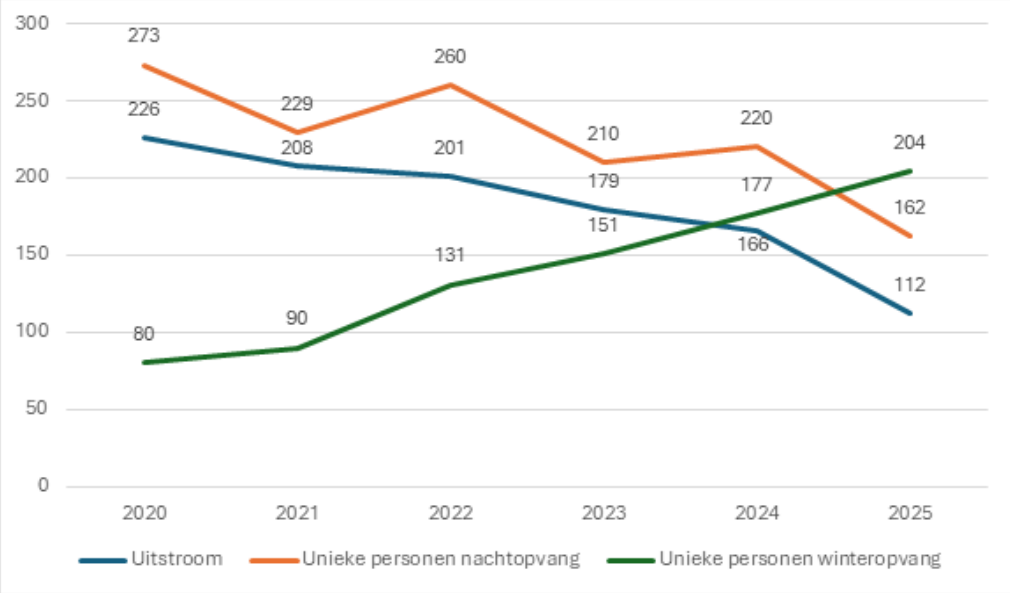

Ontwikkelingen bij kwetsbare doelgroepen

School en jeugd

Thuiszitten en verborgen thuiszitters blijven in Flevoland een groot probleem, waardoor jeugdigen in de knel komen. Geen diploma kunnen halen heeft daarnaast effect tot ver in het volwassen leven.[4] We zien een grote vraag naar ondersteuning voor jongeren die niet meer naar school gaan. Enkele opvallende signalen zijn:

- Bij de Jeugdbeschermingstafels wordt de problematiek steeds complexer en urgenter, met steeds minder vaak vrijwillige hulpverlening als uitkomst.
- Het aantal jeugdigen uit Lelystad in jeugddetentie is in één jaar verdubbeld van 12 naar 24 en groeit ook in Almere.
- Bij de persoonsgerichte aanpak voor jeugdigen, waarvoor een samenhangend traject tussen justitie, zorg en onderwijs nodig is (PGA 18-), is in 2025 de gemiddelde 14,2 jaar met als jongste 11 jaar. In 2021 was dat nog gemiddeld 15,7 en als jongste 15 jaar.

[3] *Analyse van knelpunten bij de ondersteuning van mensen met meervoudige problemen, Sociaal en Cultureel Planbureau; Rapport Klem in het systeem, Inspectie Justitie en Veiligheid; Tijd voor stevige keuzes, Rijksoverheid;*

[4] *Thuiszitters tellen - Balans, p.42.*

Ouderen
20procent van de meldingen bij het meldpunt betreft inwoners boven de 65 jaar, 6 procent is boven de tachtig. De oudste gemelde persoon bij Vangnet & Advies was 98 jaar oud en in de maatschappelijke opvang 87. In heel veel gevallen is daarbij sprake van een sociaal isolement, vaak in combinatie met dementie. Dat is zorgwekkend omdat in Flevoland de komende jaren een relatief sterke stijging van de groep inwoners boven de 80 wordt verwacht.

Grafiek 2: Aantal Vangnet meldingen 80-plussers

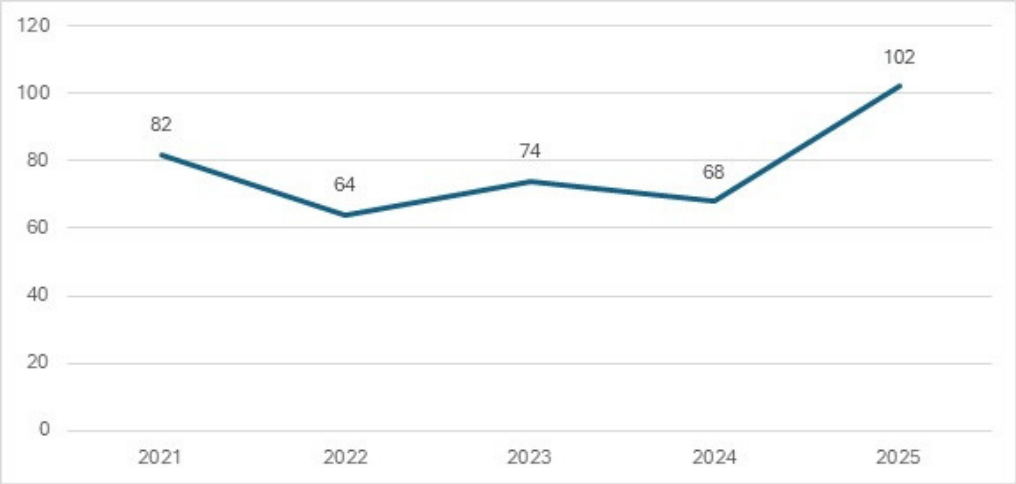

Stijging relatief korte trajecten Vangnet & Advies
Degroeiin het aantal meldingenvoorVangnet & Advies zit vooral in mensen met onbegrepen en zorgmijdend gedrag waarvoor in theorie wel passende zorg en ondersteuning beschikbaar is maar de weg daarnaartoe te moeilijk blijkt. Lange wachttijden en toegangsdrempels zitten in de weg, maar ook onbekendheid met de mogelijkheden speelt een rol. Vaak gaat het ook om personen die levenslang een ondersteuningsbehoefte hebben, maar in de praktijk afhankelijk zijn van kortdurende behandelingstrajecten. Tussen deze trajecten in keert de oude problematiek weer terug.[5]

Na het opbouwen van contact leggen de interventies van Vangnet & Advies zich voor deze groep vooral toe op herstel van contact met zorgorganisaties en het ondersteunen van professionals bij het vinden van oplossingen, vaak in de vorm van betere onderlinge samenwerking. Het vinden van langdurig ondersteuningsaanbod is daarbij een probleem.

[5] *Blijvend nabij, de Nederlandse ggz, 2026 ; Kunnen doen wat nodig is, Onderzoeksraad voor Veiligheid, 2026,*

Lelystad
InLelystad is het aantal meldingen voor Vangnet & Advies al langere tijd relatief hoog geweest, maar in de afgelopen twee jaar is dat verschil toegenomen. Het aantal in behandeling genomen meldingen in Lelystad steeg in 2025 met 34%, terwijl het provinciale gemiddelde op 23% lag. Verhoudingsgewijs komen de meeste Vangnet meldingen uit Lelystad: 53 per 10.000 inwoners versus gemiddeld 40 per 10.000 inwoners voor heel Flevoland.

Grafiek 3: Aantal Vangnet meldingen uit Lelystad

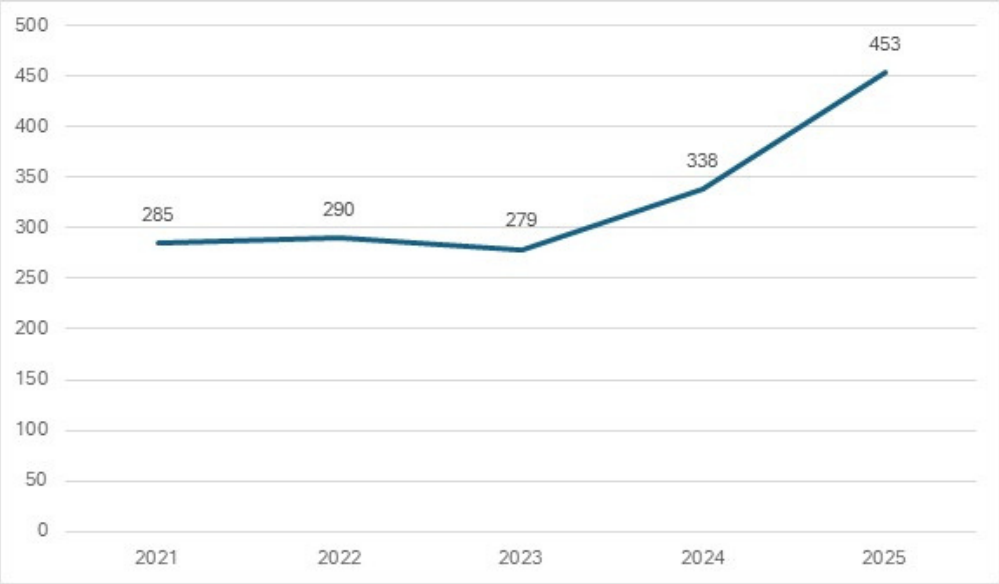

Aanbevelingen

Naar aanleiding van de rapportage over 2024 gaf de GGD een aantal aanbevelingen aan de gemeenten:

- Stel huisvestingsdoelstellingen op voor deze doelgroep die passen bij de behoefte. Maak daarbinnen ruimte voor o.a. ‘scheve huizen'.
- Versterk het algemene vermogen van organisaties om met minder-zelfredzame en zorg-mijdende personen om te gaan.
- Maak maatwerk makkelijker voor de kwetsbare doelgroepen door o.a.:
  - Verbeter de infrastructuur om beslissingen te nemen in bijzondere situaties door o.a. een regionale ‘doorbraaktafel'.
  - Maak van de GGD de centrale verbindingsfunctie voor uitwisseling van zorg-informatie met veiligheid en sociaal domein.
- Houd de capaciteit van het regionale Meldpunt OGGZ, Vangnet en Advies en de regionale bemoeizorg op peil.

Deze aanbevelingen van een jaar geleden blijven volledig staan. En we voegen de volgende eraan toe:

- Maak meer opvangmogelijkheden én reguliere huisvesting beschikbaar en zorg voor meer en diverser aanbod van opvang en vormen van wonen met zorg.
- Harmoniseer in de hele regio de urgentieregels en toegangsprocessen voor huisvesting.
- Onderzoek in de gemeente Lelystad de oorzaken van o.a. het toenemend aantal Vangnet meldingen en jeugddetenties.

Bijlage signaleringsrapportage MZ 2025 – Aanvullende data

Onderstaande gegevens betreffen steeds de gehele provincie Flevoland, tenzij anders aangegeven.

1. Huisvestingsproblematiek

Grafiek 1: In- en uitstroom uit de Maatschappelijke Opvang (MO) per jaar

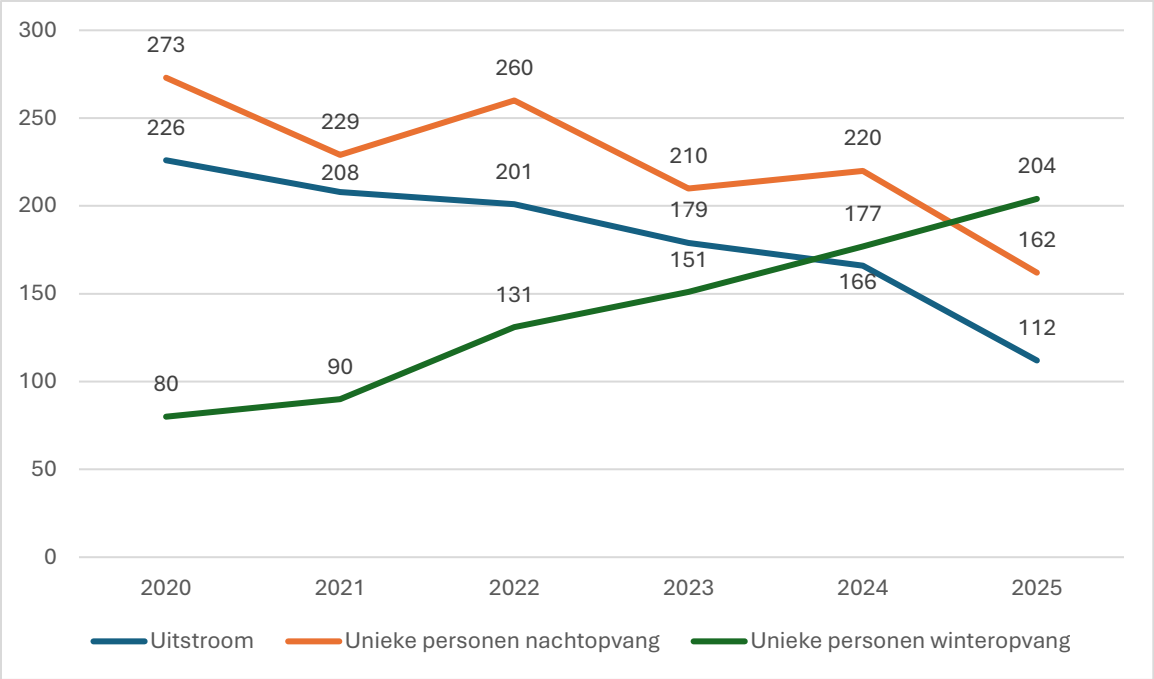

Grafiek 2: Aandeel alleenstaanden dat 26 weken of langer in de nachtopvang verbleef

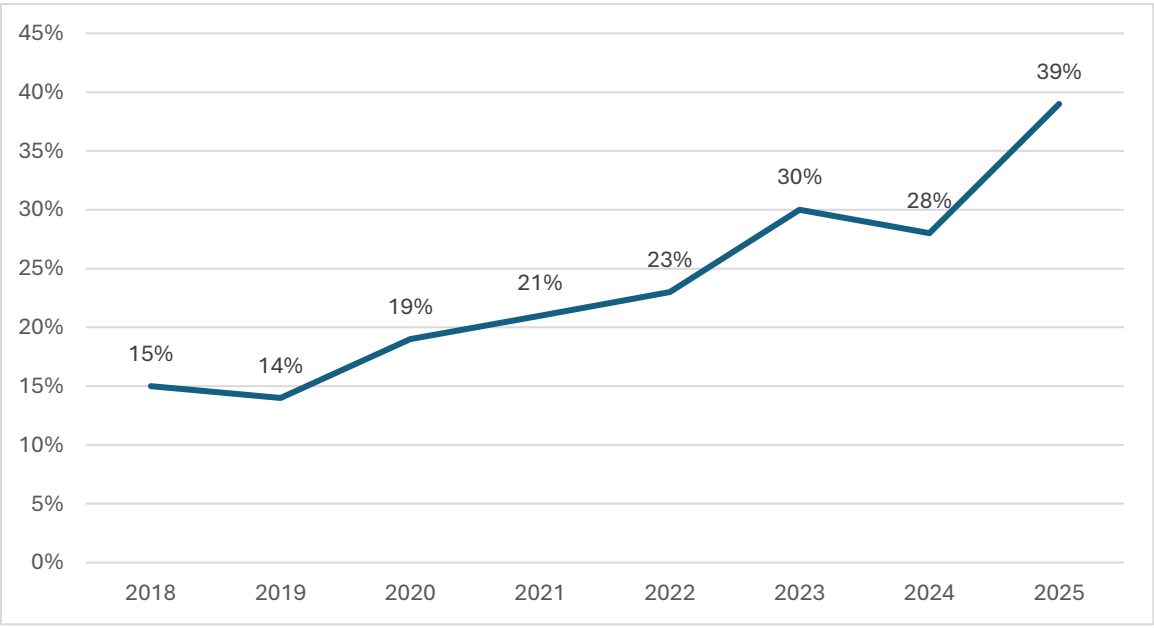

De gemiddelde verblijfsduur in de nachtopvang was in 2025 25 weken. Bij de langst wachtende was dit ruim 2 jaar. Het uitgangspunt is dat trajecten in de nachtopvang voor alleenstaanden max. 12 weken duren. Met deze trajectduur zouden 4x zoveel alleenstaanden opgevangen kunnen worden.

Grafiek 3: Gemiddelde verblijfsduur in de gezinsopvang in maanden

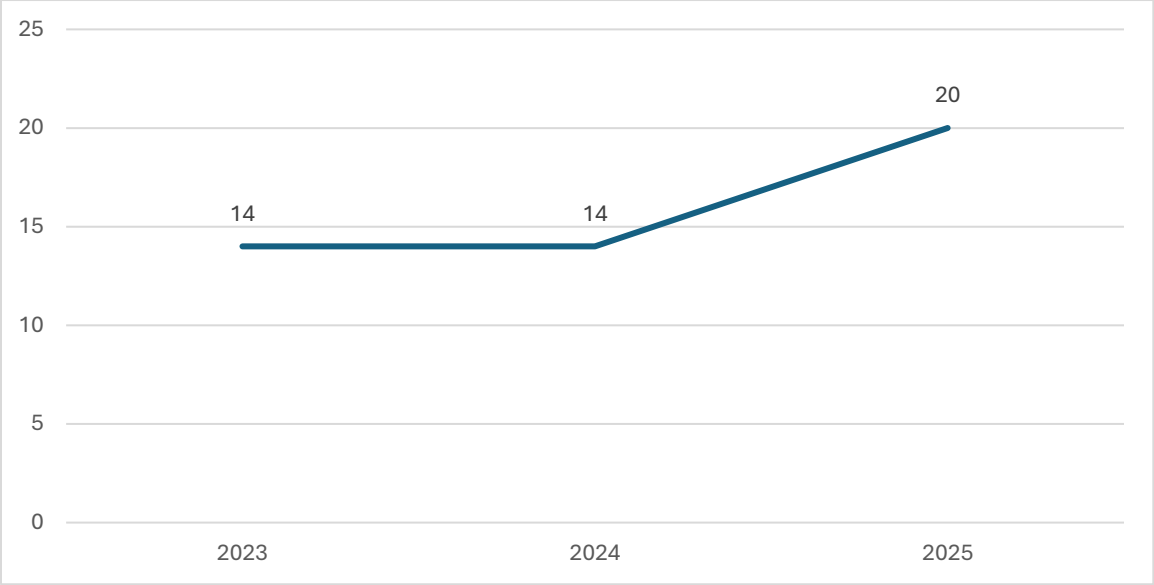

69% van de in 2025 uitgestroomde gezinnen verbleef langer dan een jaar in de gezinsopvang. Bij de langst wachtenden (3 gezinnen) was dit ruim 2,5 jaar. De beoogde trajectduur voor gezinnen is eigenlijk max. 9 maanden. Met deze trajectduur zouden ruim 3x zoveel gezinnen geholpen kunnen worden.

2. Groei Vangnet & Advies

Grafiek 4: Totaal aantal meldingen en adviesvragen Vangnet en Advies naar jaar[1]

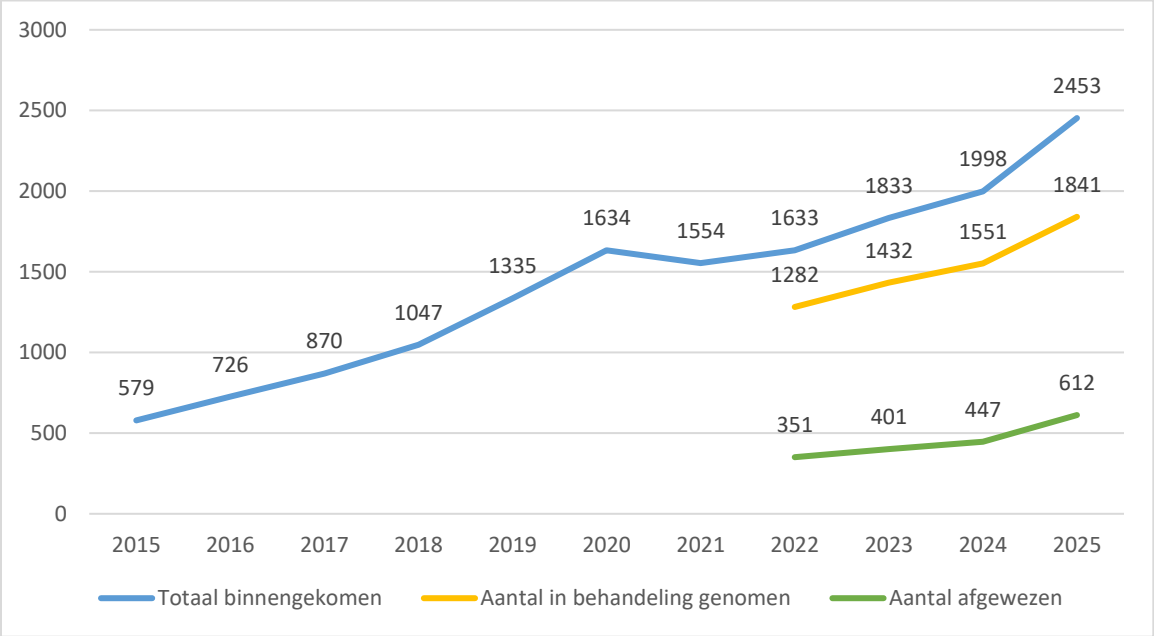

[1] Vanaf 2022 worden alle binnengekomen meldingen eerst getriageerd en apart bijgehouden als het een onterechte melding voor Vangnet en Advies blijkt.
Vanaf 2021 worden vanwege juridische overwegingen geen meldingen meer opgepakt vanuit de subsidieregeling onverzekerden. De tijdelijke dip in 2021 in het aantal meldingen hangt daarmee samen.

Grafiek 5: Aantal binnengekomen Vangnet meldingen per 10.000 inwoners (inclusief de afgewezen meldingen)

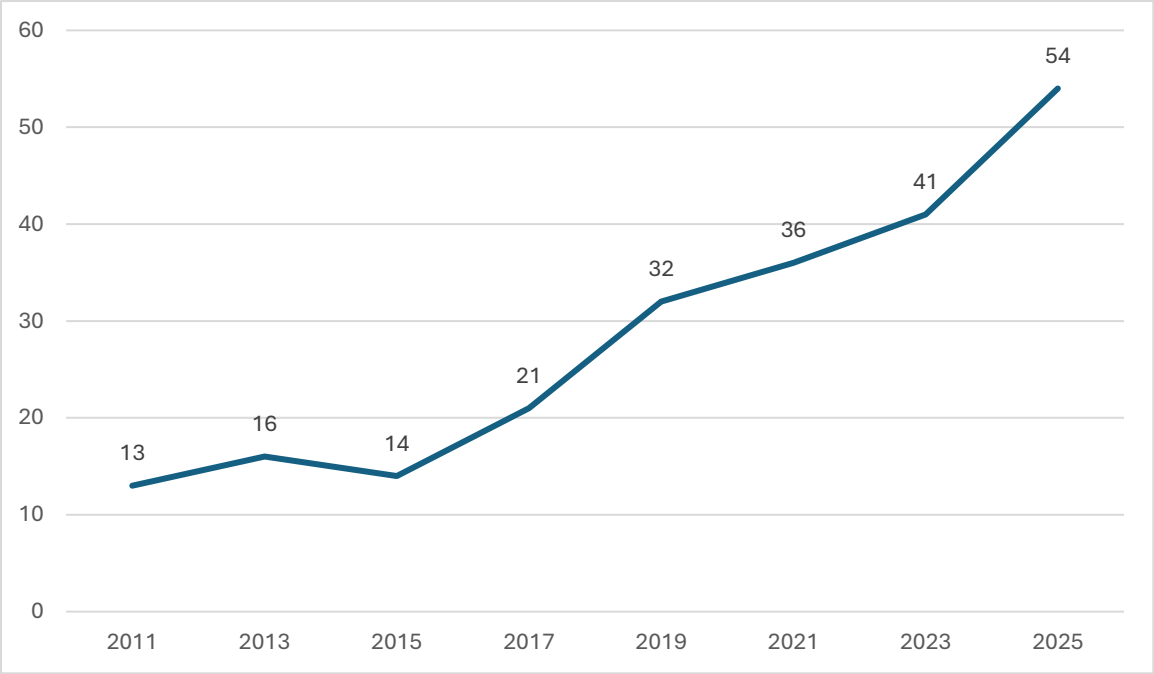

Grafiek 6: Aantal in behandeling genomen Vangnet meldingen uit Lelystad

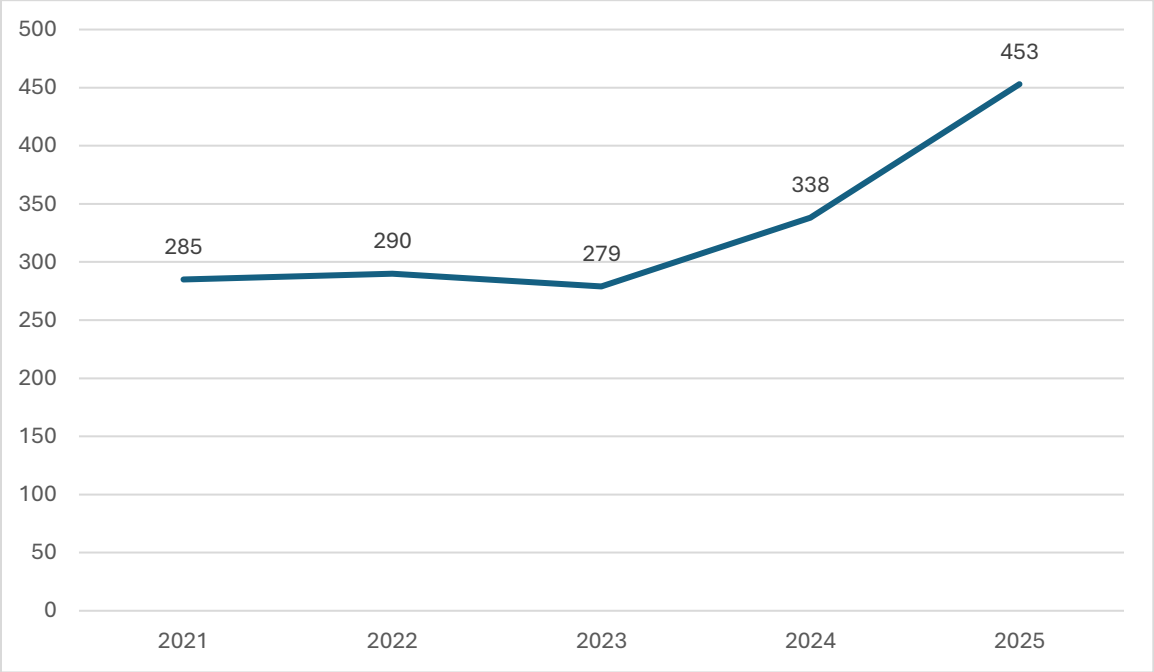

3. Jeugdproblematiek

Grafiek 7: Aandeel Jeugdbeschermingstafels (JBT's) dat tot een verzoek tot onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming leidt

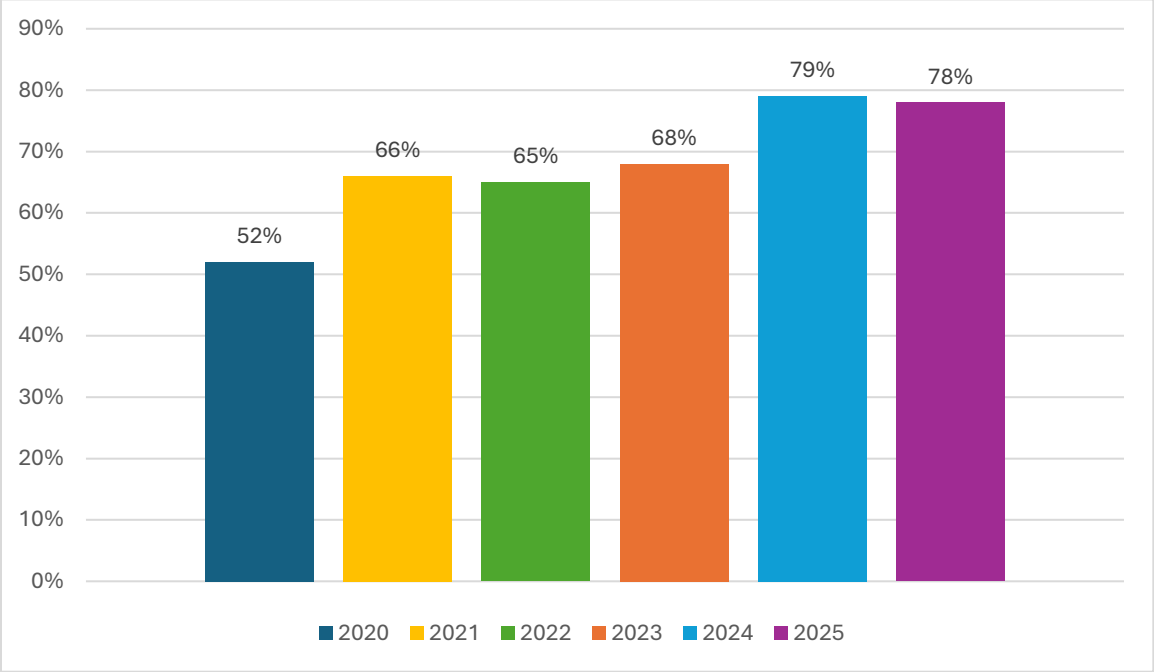

Grafiek 8: Uitstroomcijfers uit Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's) voor Almere en Lelystad op basis van gemeente van herkomst [2]

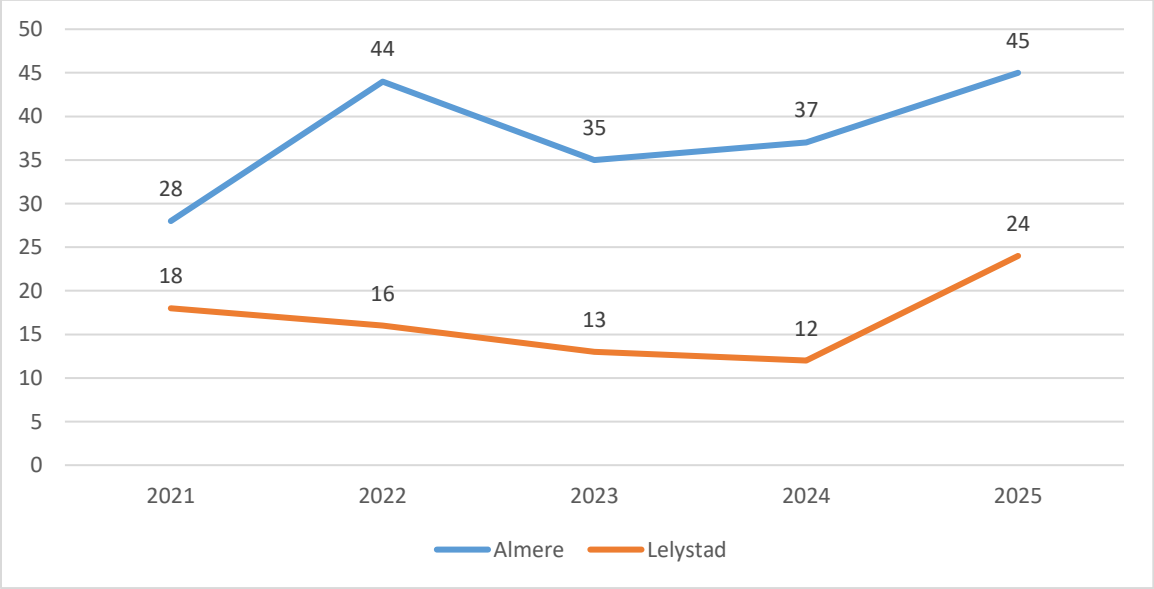

[2] Bron: Ministerie van Veiligheid en Justitie en DJI. Van een deel van de uitstromers is het adres onbekend en kan DJI dus niet bepalen wat de herkomstgemeente is. Het is dus mogelijk dat het daadwerkelijk aantal uitstromers uit Almere en Lelystad nog iets hoger is.

Grafiek 9: Gemiddelde leeftijd van de in 2025 gemelde jeugdigen voor nazorg bij (ex-)gedetineerden (Almere en Lelystad) en de PGA 18-min Almere

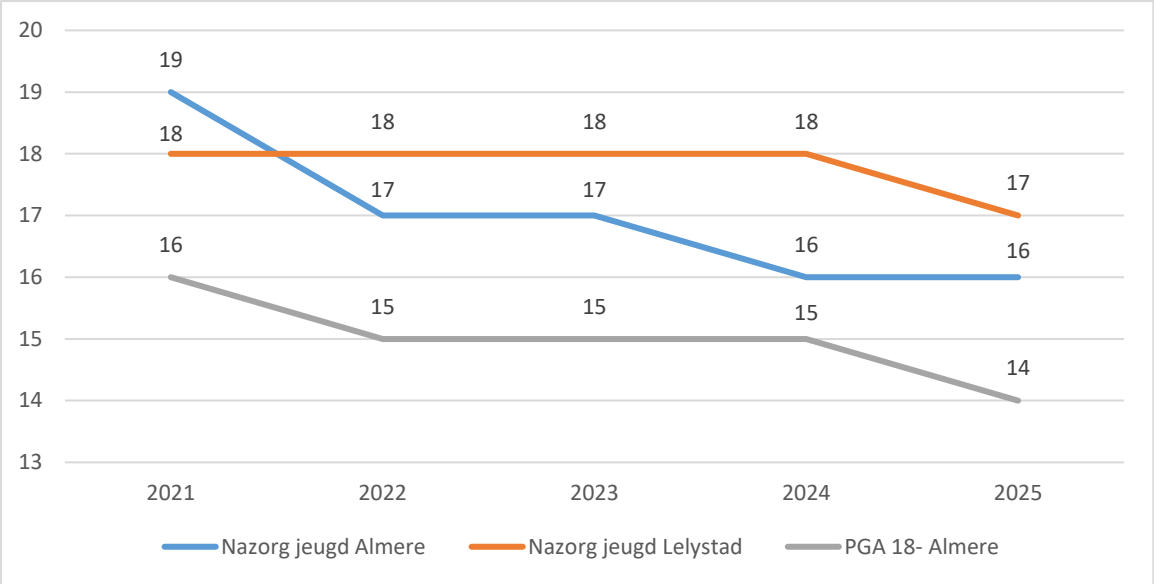

In 2025 was de jongste persoon die is aangemeld voor de PGA Almere 11 jaar oud en voor de nazorg jeugdige (ex-)gedetineerden 14 jaar oud (zowel in Almere als Lelystad).

Grafiek 10: Aandeel jeugdigen (18-23 jaar) in de Maatschappelijke Opvang

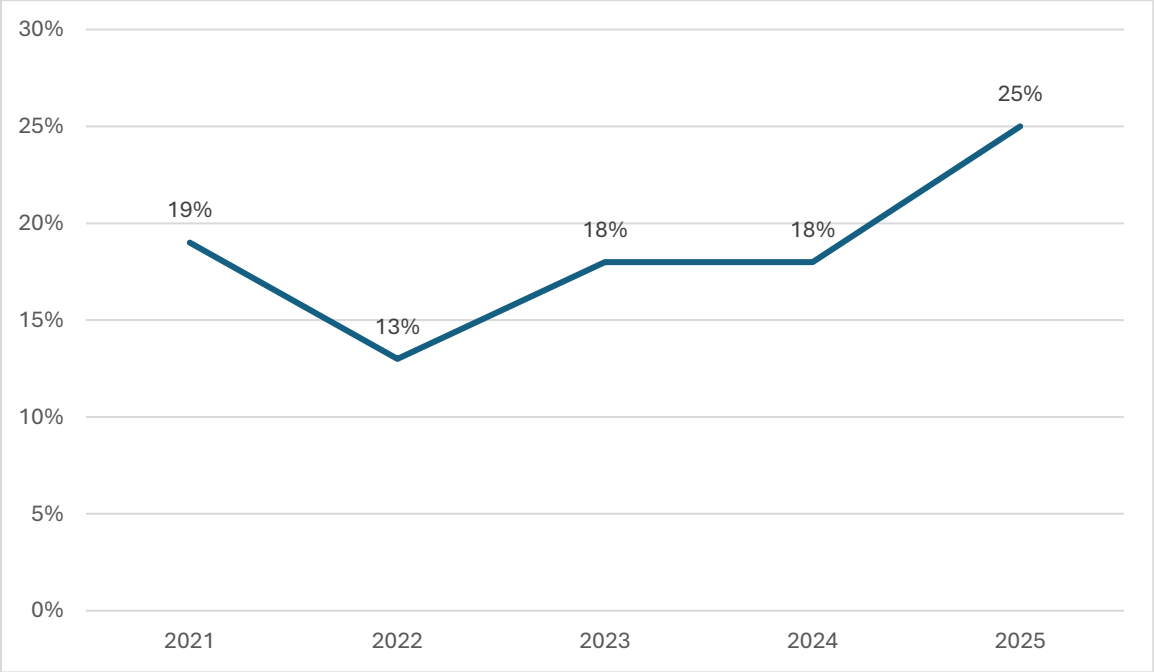

Uit de achtergrondinformatie van de jongeren bleek het in 2025 te gaan om jongeren die zonder uitzondering een getroebleerde jeugd hadden: o.a. huiselijk geweld, gebroken gezinnen, wisselende woonplekken en scholen, vroeg contact met jeugdzorg (waaronder uithuisplaatsingen), psychische klachten (veelal als gevolg van trauma's).

4. Ouderen

Grafiek 11: Aantal Vangnet meldingen voor mensen van 80 jaar en ouder

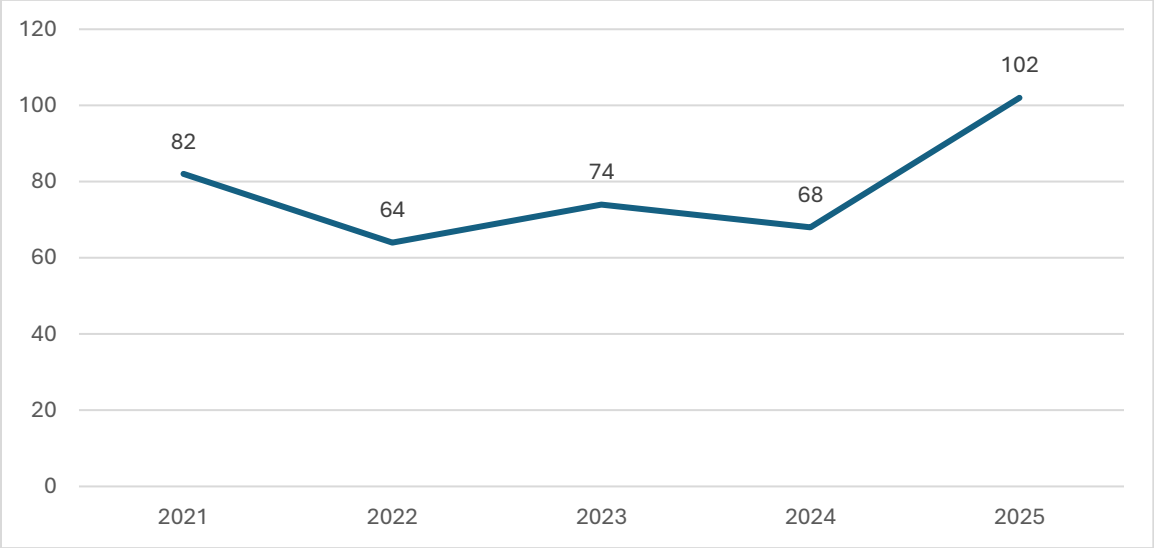

In 2025 was de oudste persoon die is aangemeld bij Vangnet & Advies 98 jaar oud.
De oudste persoon die in 2025 is ingestroomd in de MO was 78 jaar oud.